Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2024

№ 6

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xoʻjaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat koʻrsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Google Scholar

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Elektron nashr. 581 sahifa.
E'lon qilishga 2024-yil 30-iyunda ruxsat etildi.

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir oʻrinbosari:
Karimov Norboy Gʻaniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, Oʻzbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, Oʻzbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – Oʻzbekiston doʻstlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., OʻzR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., OʻzR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri oʻrinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., OʻzR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich, i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar boʻyicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., Navoiy davlat pedagogika instituti rektori
Siddiqova Sadoqat Gʻafforovna, p.f.f.d., (PhD), Buxoro muhandislik-texnologiya instituti rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU Hududiy ta'lim muassasalari va markazlar boʻyicha prorektor v.b.
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TDIUprofessori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar doʻstligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d., TSUE professori
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixoʻja oʻgʻli, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Utayev Uktam Choriyevich, OʻzR Bosh prokuraturasi boshqarma boshligʻi oʻrinbosari
Ochilov Farxod, OʻzR Bosh prokuraturasi IJQKD boshligʻi
Eshtayev Alisher Abdugʻaniyevich, i.f.d., TDIU professori
Musayeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Cham Tat Huei, (PhD) USCI universiteti professori, Malayziya
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d.,(PhD) "El-yurt umidi" jamgʻarmasi ijrochi direktori oʻrinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil oʻgʻli, t.f.f.d.(,PhD) TAQU katta oʻqituvchisi
Djudi Smetana, p.f.n., Pitsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH
Krissi Lyuis, p.f.n., Pitsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH
Ali Konak (Али Кўнак), i.f.d., prof., Karabuk universiteti dosenti, Turkiya
Glazova Marina Viktorovna, i.f.n., "LUKOIL-Energoservis" Kompaniyasi iqtisodchisi, Moskva.
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., (PhD) TDIU dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon oʻgʻli, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT
Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Oqil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Abdurakhmanov Kalandar Khodjaevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Rae Kwon Chung, honorary professor of TSUE, Nobel laureate, South Korea,

Osman Mesten, member of the Turkish Parliament, head of the Turkey-Uzbekistan Friendship Society

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, DSc, Prof., Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Buzrukkhanov Sarvarkhan Munavvarkhanovich, DSc, Deputy Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Durbek Kudratillayevich, DSc, Prof., Deputy of the Legislative Chamber of the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Sayfullo Normatovich CSc, Prof., Rector of Academy of Labor and Social Relations

Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, DSc, Prof., TSUE Vice-Rector for Scientific Affairs and Innovation

Kalonov Mukhiddin Bakhritdinovich, DSc, Prof., Rector of the Navoi State Pedagogical Institute

Siddikova Sadokat Ghaforovna, PhD, Rector of the Bukhara Institute of Engineering and Technology

Khudoykulov Sadirdin Karimovich, DSc, Prof., acting Vice-rector for regional educational institutions and centers of TSUE

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, DSc, Prof., of TSUE

Samadov Askarjon Nishonovich, CSc, Prof., of TSUE

Slizovsky Dimitriy Yegorovich, DSc, Prof., of the People’s Friendship University of Russia

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, DSc, Prof., Rector of International "Nordic" University

Akhmedov Ikrom Akramovich, DSc, Prof., of TSUE

Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo‘ja ugli, DSc, Prof., of TSUE

Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of the DGPO of the Republic of Uzbekistan

Ochilov Farkhod, Head of the DCECGPO of the Republic of Uzbekistan

Eshtayev Alisher Abduganievich, DSc, Prof., of TSUE

Shoira Azimovna Musaeva, professor of SamDu IS Institute

Cham Tat Huei, PhD, professor at USCI University, Malaysia

Akhmedov Javokhir Jamolovich, PhD, deputy of executive director of the "El-yurt umidi" fund

Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, PhD, Senior Lecturer at Tashkent University of Architecture and Construction

Judy Smetana CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Chrissy Lewis CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Ali Konak DSc, Prof., Associate Professor of Karabuk University, Turkey

Glazova Marina Viktorovna, CSc, economist at LUKOIL-Energoservis Company, Moscow.

Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, associate professor of TSUE

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, doctoral student at Ankara University, Turkey

Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, independent researcher of TSUE

Ekspertlar kengashi:
Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Po‘latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg‘ona davlat universiteti dotsenti
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
G‘afurov Doniyor Orifovich, p.f.f.d., (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o‘qituvchisi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: “Ma’rifat-print-media” MChJ
Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O‘zR Tabiat resurslari vazirligi, O‘zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

MUNDARIJA

Oliy ta'lim islohotlarida – muhandislik maktablarini institutsional rivojlantirish asoslari 16
Qo'ng'irotboy Avezimbetovich Sharipov, Abduqunduzova Nazokat Usmonqulovna

Xufiyona iqtisodiyot mamlakatimiz rivojiga to'siq bo'lmoqda 20
Muxiddin Kalonov

"Yashil" iqtisodiyotni moliyalashtirish amaliyotini takomillashtirish 24
Muhammadiyeva Maftuna

Oliy ta'lim tizimidagi islohotlarda innovatsion yechimlarning zarurati 27
Abduqunduzova Nazokat Usmonqulovna

Hududiy turizm rivojlanishining iqtisodiy samaradorligini oshirishda ish beruvchilar va yonlanuvchilar o'rtasidagi iqtisodiy munosabatlarni aniq sotsiologik baholash 31
Dustmurodov Orifjon Ismatilloyevich

Перспективы развития средств размещений в экологическом туризме на охраняемых природных территориях Узбекистана 40
Ахмедходжаев Равшан Темурович

Bank kartalari orqali ko'rsatilayotgan xizmatlari bozorining rivojlanish borasidagi asosiy tendensiyalari va muammolari 49
Toyirov Yunus Alamovich

Kichik biznes subyektlarida innovatsionraqabatbardosh mahsulotlar ishlab chiqarish orqali import o'rnini bosish strategiyasini shakllantirish istiqbollari 55
Rustamov Alisher Raxmataliyevich

Nodavlat umumiy o'rta ta'lim maktabning faoliyati samaradorligini aniqlashda innovatsion usullardan foydalanish 62
Ustadjalilova Xurshida Aliyevna

Tijorat banklarida bank risklarini boshqarishning strategik ahamiyati 67
Altibayev Xudayberdi Kuvandikovich

Klaster iqtisodiy subyekt sifatida: mohiyati va tasnifi 71
Usmonov Sharofiddin Pazlitdinovich

Tijorat banklari tomonidan yoshlar tadbirkorlik faoliyatini kreditlashning nazariy-uslubiy jihatlari 76
Asrorov Azizbek Isomiddin o'g'li

Oliy ta'lim muassasalari xalqaro tasnifi: nazariya va tendensiya 81
Yuldashev Iskandar Bahromovich

Iqtisodiyot transformatsiyasi sharoitida xo'jalik yurituvchi subyektlar moliyaviy resurslarini boshqarishda metodologik yondashuvlar va ilmiy qarashlar 86
Jiyanova Nargiza Esanboyevna

Davlat-xususiy sheriklik munosabatlarini samarali tashkil etish mezonlari va omillari 93
Z. Abdikarimova, S. Madaminov

Savdo korxonalari boshqaruv samaradorligini oshirish imkoniyatlari 97
Q. J. Mirzayev, Sh. M. Islomov

Sociological Assessment of Migration Processes 102
Gulmurodov Kamoliddin Abdukodir ugli

Current issues of business management in the context of digitalization of the economy 112
Safarov Bakhtiyor Djurakulovich, Kadirova Zulhumor Namazovna, Dadabaev Kuchkor Abdullaevich

Методические основы маркетинговых стратегий акционерных обществ 118
Эркинов Шахзод Баходир ўғли

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Insurance Mechanisms in Foreign Trade: Mitigating Risk and Facilitating Global Commerce 125
Abirkulova Sohibjamol

Improving the Conceptual Framework for Modernizing the Tax System (Using the Example of Uzbekistan) 130
Bakhrom Nomazov

Ayollarning inson kapitalini rivojlantirishda kraudfanding platformasining ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati 136
Bozorova Saxobat Abdujapparovna

Evaluating the Environmental Sustainability of Uzbek Firms in the Green Economy 142
Nurbek Xalimjonov Ulugbek ugli

O'zbekiston iqtisodiyotini innovatsion rivojlanishida inson kapitalining roli 148
Eshmirzayev Faruddin Ilxomjonovich, Salimova Zaxro Sobirjon qizi

Agroklasterlarda asosiy vositalarni modernizatsiyalash va ta'mirlash xarajatlarini tahlil qilish 155
G'afforov Ilhomjon Ilyosjonovich, Mirzayev Behzod Abdug'ofur o'g'li, Narzullayev Nodirbek Aziz o'g'li

Improving the Practice of Increasing the Effectiveness of Managing Innovation Processes in Commercial Banks 160
Juraev K. T.

Tadbirkorlik subyektlari eksportini rivojlantirishda raqamli platformalardan foydalanish 164
Mamasoatov Dilshod Ravshanovich

Iqtisodiyotni raqamlashtirish va yashirin iqtisodiyotni kamaytirishda soliqlarning roli va ahamiyati 169
Madraximov Baxtiyorjon Ortiqboy o'g'li, Rizayev Xabib Abduraufovich, Namazov Sa'dulla Namozovich

O'zbekistonda "yashil" iqtisodiyotga o'tishning joriy holati tahlili 175
Rahmatullayeva Dilbar Olimovna

Buxoro viloyatida savdo xizmatlari raqobatbardoshligini baholash uslubiyatini takomillashtirish..181
Raxmatov Akmal Anvar o'g'li

The Contribution of Transport in the Development of Tourism Industry (Case Study: Uzbekistan) 187
Rofeeva Rukhshona Shavkatovna

Yoshlarning sayohat manzillarini tanlashdagi omillar 192
Qurbanbayev Shuhrat Bakberganovich

Improving the Effective use of Funds From Taxes and Fees in Kashkadarya Region 196
Shakhzod Zokhidov

Iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishi sharoitida sanoat korxonalarida iqtisodiy salohiyatni boshqarish 202
Kadirova Shaxnoza Ilhomovna

Yangi O'zbekiston oliy ta'lim muassasalarida kadrlar tayyorlash masalalari 207
Usmonov Baxodir Suvonqulovich

Temir yo'l transportida innovatsion faoliyatni rivojlantirish yo'llari 211
Nasimov Shavkat Vasiyevich

O'zbekistonda banklararo raqobat 219
Zunnunova Xulkar Muxtorovna

O'zbekistonning xalqaro moliya tizimiga integratsiyasini ta'minlashni takomillashtirish 225
Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna, Kuchkarov Sanjar Baxtiyarovich

Respublikamizda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish istiqbollari 229
Abduxamid Abdumalikovich Bektemirov

Iqtisodiy xavfsizlik tushunchasining mohiyati 233
Aripov Oybek Abdullayevich, Madiyorov Shavkatbek Muxtarovich

Aksiyadorlik jamiyatlarida konsolidatsiyalashgan moliyaviy holat to'g'risida hisobot tuzishning bosqichlari....237
Eshonqulov Azamat Abdiraximovich

Davlat moliyaviy nazoratining turlari va shakllari....241
Karayev Payzillaxon Yusufxonovich

Tog' turizmini rivojlantirish manfaatlari yo'lida investitsiya resurslarini to'plash mexanizmlarini ishlab chiqish samaralari....245
Xidirov Alimardon Dagarovich

The Main Role of the Teacher While Managing the Classroom and Some Aspects of Teaching English....248
Nilufar Turdiyeva

Davlat xususiy sherikchilik faoliyatining menejment funksiyalari tizimida muvofiqlashtirishning ahamiyati....252
Suleymanov Farrux Raximjon o'g'li

Qishloq xo'jalik mahsulotlarini ishlab chiqarish hajmlari va sohada amalga oshirilayotgan tarkibiy-miqdoriy o'zgarishlar dinamikasi....256
G. Sh. Qo'ldosheva, A. J. Toshboyev

Логистика в Азии: опыт и перспективы оптимизации....260
Каюмова Паризода

Temir yo'l transportida yo'lovchi tashish imkoniyatlarini oshirishning zamonaviy yondoshuvlari....266
G. I. Abdulxamidova

Повышение эффективности использования местных налогов и сборов в Кашкадарье: международная перспектива....272
Shahzad Zokhidov

Financial and Credit Support for Investment and Innovative Developing Activities of a Tourist Enterprise....275
Rozokov Mukhammadaziz Mansurovich

Роль контроля качества по хранению и переработке зерна в обеспечении продовольственной безопасности Республики Узбекистан....282
Холбекова Дилобар Расулжон кизи

O'zbekistonda mahalla boshqaruvi tizimi faoliyatini takomillashtirish masalalari....289
Gafurov Ubaydullo Vaxabovich

Kichik biznes va tadbirkorlik sharoitida oziq-ovqat mahsulotlarini ishlab chiqarish va sotishning xorijiy tajribasi....296
Dilnoza Meyliyeva

Cross Cultural Preoblems in International Business Negotiations....301
Xoldarova Fariza Tuxtabayevna

Yengil sanoatning raqobatbatdosh hududiy-ishlab chiqarish klasterlarini rivojlantirish bo'yicha xorijiy tajribani qo'llash....304
Haydarova Shoxista

Konchilik sanoati korxonalarining innovatsion jarayonlarni rivojlantirish xususiyatlari....310
Kurbanova Mehriniso Nematjanovna

Korxonalarda risk boshqaruvi mexanizmlarini joriy etish va inson resurslaridan foydalanish istiqbollarini takomillashtirish....315
Tashpulatova Muniraxon Mahmudovna

Spin korxonalar – texnologiyalarni tijoratlashtirishda muhim tuzilma sifatida....320
O'rinov Dilshodjon Axmadjonovich

Mintaqalarda makroiqtisodiy barqarorlikning ta'minlanishiga ta'sir etuvchi asosiy omillarni takomillashtirish strategiyasi....324
Xolbekova Feruza Rasulovna

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Iqtisodiy o‘sish va aholi daromadlari o‘rtasidagi bog‘liqlikning nazariy asoslari 329
Hasanova Nigora Hasan qizi

Современное состояние маркетинга на рынке ценных бумаг Республики Узбекистан 334
Юлдашев Жамшид Абрарович

Sog‘liqni saqlash sohasida davlat-xususiy sheriklik asosidagi investitsion loyihalarni moliyalashtirish 340
S. A. Karabayev

Axborot telekommunikatsiya tarmog‘i korxonalarida korporativ boshqaruv samaradorligi 334
Temirov Anvarxon Abdulazizxonovich

Qishloq xo‘jalik mahsulotlarini ishlab chiqarish hajmlari va sohada amalga oshirilayotgan tarkibiy-miqdoriy o‘zgarishlar dinamikasi 347
G.SH.Qo‘ldosheva[1], A.J.Toshboyev[2]

Yengil sanoatning raqobatbatdosh hududiy-ishlab chiqarish klasterlarini rivojlantirish bo‘yicha xorijiy tajribani qo‘llash 351
Haydarova Shoxista

Konchilik sanoati korxonalarining innovatsion jarayonlarni rivojlantirish xususiyatlari
Kurbanova Mehriniso Nematjanovna 357

Korxonalarda risk boshqaruvi mexanizmlarini joriy etish va inson resurslaridan foydalanish istiqbollarini takomillashtirish 362
Tashpulatova Muniraxon Mahmudovna

Spin korxonalar - texnologiyalarni tijoratlashtirishda muhim tuzilma sifatida 367
O‘rinov Dilshodjon Axmadjonovich

Yoshlarning sayohat manzillarini tanlashdagi omillar 371
Qurbanbayev Shuhrat Bakberganovich

Mahalla institutini ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning institusional tahlili 375
Bahriddinov Viqorjon Akbar o‘g‘li

O‘zbekistonda investitsion faoliyat, uni moliyalashtirishning zamonaviy ko‘lamlari 380
va o‘ziga xos xususiyatlari
Kuvatova Oliya Sheraliyevna, Husenov Muhriddin Bahriddinovich

Xalqaro moliya institutlari faoliyatining davlatlar rivojlanishiga ta’siri (Yevropa Tarraqiyot va Tiklanish banki misolida) 384
Muxtorov Jahongir Muxtor o‘g‘li

Davlat sektorida buxgalteriya hisobining xalqaro standartlariga muvofiq daromadlar hisobini tashkil etish 390
Meliboyev Akmal G‘aybullayevich

Qurilish materiallari ishlab chiqarish quvvatlari va asosiy ishlab chiqarish fondlarining t uzilishi hamda hajmi 394
Muxtasar Karimova Isroiljon qizi

Ayollar tadbirkorligi nazariyasining takomillashuvi xususida 398
Sharofiddinova Gulnoza Ilxomjonovna

O‘zbekistonda soliq ma‘murchiligida joriy etilgan soliqlarni undirish mexanizmini takomillashtirish masalalari 403
Maxmadustov Jalol Maxmadustovich

Soliq majburiyatlari ijrosini takomillashtirish yo‘llari 408
Mirzaaliyeva Gulchehra Abduvali qizi

Сравнительное исследование финансовой отчетности, подготовленной в соответствии с мсфо и нсбу 413
Эргашева Шахло Тургуновна

Innovatsion bank mahsulotlarini tashkil etishda xorijiy mamlakatlar tajribasi va raqamli transformatsiyaning roʻli 420
Rustamov Maqsud Suvonqulovich, Egamberganov Mirzabek Odilbek oʻgʻli

Mintaqa mehnat bozori ishchi kuchiga talab va taklifni boshqarish vositasi sifatida 428
Umarov Oqil Omiljonovich, Abdullayev Umidjon Gʻafurovich

Development of a Methodology for Assessing the Brand Equity of Higher Education Institutions 435
Zufarova Nozima Gulamiddinovna

Oʻzbekiston qimmatli qogʻozlar bozorida tijorat banklarining oʻrni 442
Avezov Ibrohim Ilhomovich

Optimizing Digital Pedagogy through Database Applications and Data Mining for a Sustainable Digital Economy 448
Dilfuza Kuzikulova

Xizmat koʻrsatish korxonalari faoliyati samaradorligini baholash usullarini takomillashtirish 454
Muradullayeva Nafisa Dilmurad qizi

Talaba va oʻquvchilarning kamolotida ma'naviy - ma'rifiy tadbirlarning ahamiyati 458
Quldoshev Asliddin Tursunovich

Toʻqimachilik korxonalarining innovatsion faoliyatini baholash uslubiyotini takomillashtirish 461
Ikramov Maqsad Muratovich

Davlat-xususiy sherikchilik asosidagi loyihalarni moliyalashtirish 467
Toyirov Yunus Alamovich

Mamlakatimizda pillachilik biznesini rivojlantirish orqali mahsulot ishlab chiqarish va uni qayta ishlash holatining tahlili 474
Turgunov Odilbek Maripovich

Analysis of the investments in clean energy projects in the developing countries 478
Fayziyev Samandar Sobir ogli

Chakana savdo korxonalarida innovatsion marketing strategiyalaridan foydalanish samaradorligini oshirish yoʻllari 483
Kodirova Zulxumor Namazovna, Safarov Baxtiyor Djurakulovich

Oʻzbekistonda raqamli bank xizmatlarining qoʻllanilishida xorij tajribasining oʻrni 489
Yoʻldosheva Iroda Ibodulla qizi

Oʻz oʻzini band qilishning ijtimoiy-iqtisodiy samaradorligini oʻlchashning asosiy yondashuvlari 493
Tursunxoʻjayeva Gulnoza Jamoliddin qizi

Tibbiy xizmatlarni rivojlantirishning muhim xususiyatlari 497
Axrorova M.F., Mirzayev Q.J.

Qoraqalpogʻiston respublikasida mikrokredit bank xizmatlarining rivojlanish holati iqtisodiy tahlili 502
Serjanov Aymurat Medetbaevich

Mamlakatda qoʻshilgan qiymat soligʻining yutuqlari va kamchiliklari, uni soddalashtrish hamda takomillashtirish yoʻnalishlari 508
Mingturayev Abdusalom Abdumalik oʻgʻli, Orziqulov Ilyos Ixtiyor oʻgʻli, Boboqulov Jasur Avazovich, Adilov Zuxriddin Marip oʻgʻli

Chet el kompaniyalarining "doimiy muassasa" konsepsiyasi mezonlariga yondashishni baholash hamda unga taaluqli foydani aniqlash masalalari 514
Rajapov Shuxrat Zaripbaevich

Необходимость оценки и управления рисками в коммерческих банках в условиях устойчивого экономического развития 521
Каримов Шамсиддин Акрам угли

Turistik xizmatlar bozorining rivojlanishida xorij tajribasini o'rganish 527
Ochilova Ozoda Toshquvatovna

O'zbekistonda kambag'allikni qisqartirishda budjet siyosati tahlili 533
Abdullayeva Sayyora Aleksandrovna

Soliq ma'murchiligida joriy etilgan jismoniy shaxslardan olinadigan soliqlarni undirish mexanizmini takomillashtirish masalalari 540
Davletov Po'lat Torabayevich

Banklarni davlat tasarrufidan chiqarish va xususiylashtirish ispaniya tajribasi 546
Egamova Maxfurat Esanovna

Oliy ta'lim muassasalarini xalqaro tasnifining vujudga kelishi ilg'or tajribalari 551
Yuldashev Iskandar Bahromovich

Soliq siyosati va uning strategiyasiga oid ilmiy tadqiqotlar tahliliy sharhi 557
Ismatov Xolbuta Begmatovich

O'zbekiston xizmatlar bozorini rivojlantirishda uning xalqaro, mintaqaviy hamkorlik tashkilotlariga a'zoligining o'ziga xos jihatlari 564
Cho'ponov San'at Otanazarovich

Analysis of the Regulatory Sandbox Concept and Its Application Under Environmental Regulation 571
YANG Xuan

Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish sharoitida budjet xarajatlarini raqamli platformalar orqali optimallashtirish masalalari 576
Baxranov Bo'ston Axmedovich

SOLIQ SIYOSATI VA UNING STRATEGIYASIGA OID ILMIY TADQIQOTLAR TAHLILIY SHARHI

Ismatov Xolbuta Begmatovich
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
mustaqil tadqiqotchi, PhD

Annotatsiya: Mazkur maqolada respublikamizda yangi taraqqiyot strategiyasida soliq-budjet tizimini samaradorligini ta’minlash masalasi yoritilgan. Har qaysi mamlakatning iqtisodiy siyosatida soliq siyosati o‘ta muhim ahmiyatga ega. Soliq siyosati davlatning boshqa iqtisodiy siyosatining yo‘nalishlariga kuchli uzviy bog‘liqligi bilan bir qatorda, ularga ta’sir qilib boradi. Soliq siyosatini to‘g‘ri ishlab chiqish va uning strategik hamda taktik yo‘nalishlarini belgilab olish o‘ta dolzarb va murakkab jarayon hisoblanadi. Mazkur maqolada soliq siyosatining mazmuni, uning strategiyasi va taktikasi hamda bugungi kunda O‘zbekiston soliq siyosatining ustuvor yo‘nalishlari tahlil qilinadi.

Kalit so‘zlar: soliq, soliq munosatlari, iqtisodiy siyosat, soliq siyosati, soliq siyosati strategiyasi, soliq siyosati taktikasi, soliq stavkasi, soliq imtiyozlari, soliq siyosati yo‘nalishlari, davlat budjeti, markazlashtirilgan pul fondlari, soliq ma’murchiligi, soliq yuki.

Аннотация: В данной статье речь идет об обеспечении эффективности налогово-бюджетной системы в новой стратегии развития нашей республики. Налоговая политика играет очень важную роль в экономической политике любой страны. Налоговая политика тесно связана с другими видами экономической политики государства и оказывает на них влияние. Правильная разработка налоговой политики и определение ее стратегических и тактических направлений – очень актуальный и сложный процесс. В данной статье анализируется содержание налоговой политики, ее стратегия и тактика, а также приоритетные направления налоговой политики Узбекистана на сегодняшний день.

Ключевые слова: налог, налоговые отношения, экономическая политика, налоговая политика, стратегия налоговой политики, тактика налоговой политики, налоговая ставка, налоговые льготы, направления налоговой политики, государственный бюджет, централизованные денежные фонды, налоговое администрирование, налоговое бремя.

Abstract: This article deals with ensuring the effectiveness of the fiscal system in the new development strategy of our republic. Tax policy plays a very important role in the economic policy of any country. Tax policy is closely connected with other types of economic policy of the state and influences them. The correct development of tax policy and the definition of its strategic and tactical directions is a very relevant and complex process. This article analyzes the content of the tax policy, its strategy and tactics, as well as the priority areas of the tax policy of Uzbekistan today.

Key words: tax, tax relations, economic policy, tax policy, tax policy strategy, tax policy tactics, tax rate, tax incentives, tax policy directions, state budget, centralized funds, tax administration, tax burden.

KIRISH

Hozirda jahonda soliq siyosati strategiyasini ishlab chiqish va amalga oshirish mexanizmlarini takomillashtirishga yo‘naltirilgan qator ilmiy tadqiqotlar amalga oshirilmoqda. Soliq siyosati strategiyasi orqali inklyuziv o‘sish sur’atlariga erishish, soliq tizimida daromadlarni oshirish qobiliyatini oshirish hamda davlat xarajatlarining barqarorligini ta’minlash, rivojlanayotgan davlatlarning fiskal siyosatini kuchaytirish, adolatli va inklyuziv soliq tizimini joriy etish, soliq siyosati strategiyasini ishlab chiqish va amalga oshirish mexanizmlarini takomillashtirishda raqamli platformalardan samarali foydalanish kabilar bu boradagi ilmiy tadqiqot ishlarining ustuvor yo‘nalishlaridan hisoblanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Soliq tizimdagi soliq siyosati, shuningdek, davlat-ning soliq siyosatini ishlab chiqish va uni amalga oshirishning strategik va taktik yo‘nalishlari bilan bog‘liq ilmiy tadqiqotlar uzoq tarixga borib taqaladi. Bu jarayon borasida ko‘plab olimlar ilmiy tadqiqotlar olib borganlar.

Jumladan, T.G.Nesterenkoning ilmiy xulosalari budjet siyosatining muhim jihatlarini ochib berishga xizmat qiladi. Davlatning budjet siyosati – markaziy va mahalliy davlat organlarining strategiya va taktikalarini o‘zida aks ettirib, davlat funkisyalarini ijrosini ta’minlashda moliyaviy resurslarni jamlash va ularni samarali taqsimlash orqali bydjet barqarorligini ta’minlash ustuvorligini ifoda etadi, deb ta’kidlab o‘tadi. Bu esa, birinchidan resurslarni

umummiqyosda taqsimlash, ikkinchidan davlat, xo'jalik subyektlari va aholining manfaatlarini ularning moliyaviy munosabatlari orqali ta'minlash, uchinchidan budjet tuzilishi, miqyosi va munosabatlarini yanada takomillashtirishni o'zida aks ettiradi [1].

V.G.Panskov tomonidan berilgan ta'rif: Soliq siyosati soliqni shakllantirishga qaratilgan davlatning iqtisodiy, moliyaviy va huquqiy choralari majmuidir davlatning moliyaviy ehtiyojlarini qondirish uchun mamlakat tizimi, jamiyatning ayrim ijtimoiy guruhlari va orqali ham mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish moliyaviy resurslarni qayta taqsim-lashdir deb fikr bildirgan [2].

M.V. Karp quyidagilarni taklif qiladi: Soliq siyosati umumiy moliyaning ajralmas qismidir, ommaviy axborot vositalari uchun davlat siyosati va uzoq muddatli va soliq sohasidagi davlat faoliyati konsepsiyasi, soliq mexanizmi, shuningdek soliq tizimini boshqarish kabi tushunchalarni o'z ichiga oladi [3].

V.N. Yedronova va N.N. Mamikina fikricha, "Soliq siyosati" atamasining ta'rifiga quyidagicha yondashish: "soliq subyektining huquqiy, iqtisodiy va tashkiliy chora-tadbirlari majmui, soliq siyosatiga munosabat…" [4].

S.I.Yuriy va J. M. Beskidning fikrlariga ko'ra, "Soliq siyosati" toifasi turlicha "faoliyat", deb tavsiflanadi, uni tashkil etish sohasida davlat, huquqiy tartibga solish va pul mablag'larining markazlashtirilgan fondlariga soliqlar va soliq to'lovlarini yig'ishni tashkil etish" talqin qilinadi [5].

V.P.Oreshin quyidagi ta'rifni taklif qiladi: "Davlatning soliq siyosati iqtisodiy siyosat, iqtisodiyotga ta'sir vositasi sifatida foydalaniladi. Soliqqa tortishning asosiy vositasi sifatida siyosatchilar quyidagilardir: takror ishlab chiqarish agentlarini soliqqa tortish tartibi, alohida soliq to'lovchilar uchun soliq stavkalari darajasi, aholining ayrim guruhlari uchun soliq imtiyozlari, davlat kreditlarini olish uchun soliqlarni kechiktirish va boshqalar [6].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tahlil jarayonida ma'lumotlarni statistik guruhlash, qiyosiy va trendli tahlil usullaridan foydalanildi. Maqolada iqtisodchi olimlarning davlat moliya tizimining dolzarb masalalaridan biri sifatida soliq siyosatini ishlab chiqish va uni amalga oshirishning strategik va taktik yo'nalishlari bilan bog'liq ilmiy tadqiqot usullaridan keng foydalanib tahlil qilingan.

Ushbu maqolalar, boshqa ko'plab maqolalar qatori, soliq strategiyasining turli jihatlari, jumladan, uning vaqt o'tishi bilan evolyutsiyasi, soliq strategiyasini biznes maqsadlariga moslashtirishning ahamiyati va soliq strategiyasining korporativ ijtimoiy mas'uliyat va aktsiyadorlar qiymatiga ta'siri haqida qimmatli tushunchalar beradi.

NATIJALARNI TAHLIL QILISH VA MUHOKAMA QILISH

O'zbekistonda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining hozirgi bosqichida yangi mazmundagi strategik maqsadlarni belgilab beruvchi soliq siyosatini shakllantirish va amalga oshirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Soliq to'lovchilar faoliyatini rag'batlantirish, soliq yukini kamaytirib borish, adolatli soliq tamoyillariga asoslangan soliq tizimini yanada rivojlantirib borish yo'nalishida sezilarli islohotlar amalga oshirish bu boradagi muhim vazifalardan hisoblanadi. Shu bilan birga bunday soliq siyosatining samaradorligini ta'minlashda, hali o'z yechimini kutayotgan ilmiy-amaliy muammolar ham mavjud. Jumladan, o'rta va uzoq yillarga mo'ljallangan budjet daromadlari, soliq siyosati strategiyasini tasdiqlab borish orqali transparent va barqaror soliq tizimini shakllantirish, soliq tavakkalchiliklarini baholash va ishonchlilik indekslari mezonlari asosida segmentlash tizimini joriy qilish, soliq bazasini bozor narxidan kelib chiqqan holda hisoblashga bosqichma-bosqich o'tishga asoslangan soliq ma'muriyatchiligini takomillashtirish, quyi darajadagi vakolatlarni kengaytirish asosida mahalliy budjetlar mustaqilligini yanada oshirish, iqtisodiy faoliyat sohasida xufiyona aylanma hamda nazorat qilinmaydigan daromadlar ko'lamini qisqartirish kabi masalalarning muhim vazifalaridan biridir.

Soliq siyosatining mohiyati va uning strategik-taktik jihatlari haqidagi ilmiy nuqtayi nazarlarni o'rganish jarayonida turli qarashlar yuzaga chiqmoqda. Ushbu qarashlar soliq siyosatini aniqlashning turli usullarini taklif etadi. Ba'zilar soliq siyosatini fiskal siyosat bilan bog'lash orqali kompleks yondashuvni qo'llashadi. Aksincha, muqobil istiqbollar soliq siyosati va soliqlarning asosiy funksiyasi o'rtasidagi bog'liqlikni o'rnatsa, boshqalari soliq mexanizmi va uning xarakterini shakllantiruvchi asosiy belgilovchilar sifatida soliq tizimidagi ma'muriy jarayonlarning hal qiluvchi ta'sirini ta'kidlaydi. Bu turlicha istiqbollar birgalikda soliq siyosati strategiyasini shakllantirishga yordam beradi. Masalan, professor M.V.Karp "soliq siyosati davlatning o'rta va uzoq muddatli istiqboldagi umumiy moliyaviy siyosatining tarkibiy qismi bo'lib, soliq sohasidagi davlat faoliyati konsepsiyasi, soliq mexanizmi, soliq tizimini boshqarish kabi tushunchalarni o'z ichiga oladi",[1] deb ta'kidlasa, S.V.Barulin "va boshqalar soliq siyosati – umumiy iqtisodiy siyosatning bir qismi sifatida davlat tomonidan amalga oshiriladigan va soliqlarning fiskal, tartibga solish va nazorat funksiyalarini belgilangan tartibda maksimal darajada amalga

1 Карп М.В. Налоговый менеджмент: Учебник для вузов. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 39 с.

oshirishga qaratilgan soliq jarayonlarini boshqarish sohasidagi strategik va taktik chora-tadbirlar majmui"[2]dir hisoblaydi, o‘z navbatida V.N.Yedronova, N.N.Mamыkinalar esa, "soliq siyosati – soliq siyosati subyektining soliq munosabatlarini tartibga solishga qaratilgan huquqiy, iqtisodiy va tashkiliy tadbirlari majmuidir mazmunidagi ilmiy yondashuvlarni o‘z ilmiy tadqiqotlarida keltirib o‘tganlar[3].

Shu bilan birgalikda ayrim, masalan, T.R.Valinurov esa soliq siyosatining strategik yo‘nalishini "soliqqa tortish masalalarini har tomonlama hal qilishni nazarda tutadigan chora-tadbirlar tizimi sifatida baholaydiki, bunda muayyan davlatning tarixan shakllangan manfaatlari va maqsadlariga mos holda davlat hokimiyati va mahalliy o‘zini o‘zi boshqarish organlarining imperativ-dispozitiv xususiyatga ega bo‘lgan, davlatning umumiy iqtisodiy strategiyasining bir qismi"[4] sifatida qaraydi.

Aslida soliq siyosati mamlakat miqyosida umumiy xarakterga ega bo‘lsada, ammo, ayrim davlatlarda (masalan, AQSH) uning ishlab chiqilishi mahalliy (munitsipal) darajada o‘ziga xos tarzda ishlab chiqilishi va amal qilinishi mumkin.

1-jadval. Soliq siyosati va uning strategik yo‘nalishlari oid mualliflik yondashuvlar[5]

Mazmun	Muallif (lar)	Manbasi
"Soliq siyosati iqtisodiy o‘sishni ta’minlaydigan, mamlakatdagi ijtimoiy-iqtisodiy vaziyatni hisobga olgan holda davlat va soliq to‘lovchilarning iqtisodiy manfaatlarini uyg‘unlashtirishga ko‘maklashuvchi soliq tizimini shakllantirishga qaratilgan iqtisodiy siyosatning tarkibiy qismidir"[6]	Chernik D.G.	Налоги и налогообложение. М.: INFRA-M, 2001. 574 с
"Soliq siyosati davlatning o‘rta va uzoq muddatli istiqboldagi umumiy moliyaviy siyosatining tarkibiy qismi bo‘lib, soliq sohasidagi davlat faoliyati konsepsiyasi, soliq mexanizmi, soliq tizimini boshqarish kabi tushunchalarni o‘z ichiga oladi"[7].	Karp M.V.	Налоговый менеджмент: Учебник для вузов. – М.: YUNITI-DANA, 2001. – 39 с
"Soliq siyosati - umumiy iqtisodiy siyosatning bir qismi sifatida davlat tomonidan amalga oshiriladigan va soliqlarning fiskal, tartibga solish va nazorat funksiyalarini belgilangan tartibda maksimal darajada amalga oshirishga qaratilgan soliq jarayonlarini boshqarish sohasidagi strategik va taktik chora-tadbirlar majmui"[8].	Barulin S.V., Makrushin A.V., Timoshenko V.A.	Налоговая политика России. – Саратов: Сателлит, 2004. – с.24-25
"Soliq siyosati - soliq siyosati subyektining soliq munosabatlarini tartibga solishga qaratilgan huquqiy, iqtisodiy va tashkiliy tadbirlari majmuidir"[9].	Yedronova V.N., Mamыkina N.N.	Сущност и элементы налоговой политики // Финансы и кредит. – 2005. – №5. – с. 38
"Davlatning soliq siyosati - davlat hokimiyati va mahalliy o‘zini o‘zi boshqarish organlarining imperativ-dispozitiv xususiyatga ega bo‘lgan, davlatning umumiy iqtisodiy strategiyasining bir qismi bo‘lgan, soliqqa tortish masalalarini har tomonlama hal qilishni nazarda tutadigan chora-tadbirlar tizimi"[10].	T.R. Valinurov.	Сущност налоговой политики государства и содержание налогового механизма. Приложение к журналу "Современные наукоемкие технологии" №1 2010.
"Soliq siyosati – bu iqtisodiy siyosatning ajralmas bir qismi bo‘lib, davlatning muayyan davrda aniq maqsadlarga qaratilgan soliq sohasidagi faoliyatidir"[11].	Jo‘rayev A.S., Safarov G‘.A., Meyliyev O.R. – T.:	Soliqnazariyasi: O‘quv qo‘llanma. Toshkent Moliya instituti, 2017. – 181 b.

2 Барулин С.В., Макрушин А.В., Тимошенко В.А. Налоговая политика России. – Саратов: Сателлит, 2004. – с.24-25.
3 Едронова В.Н., Мамыкина Н.Н. Сущность и элементы налоговой политики // Финансы и кредит. – 2005. – №5. – с. 38
4 Т.Р. Валинуров. Сущность налоговой политики государства и содержание налогового механизма. Приложение к журналу «Современные наукоемкие технологии» №1 2010.
5 Ўқув ва илмий адабиётлар таҳлили асосида муаллиф томонидан тузилган.
6 Черник Д.Г Налоги и налогообложение. М.: ИНФРА-М, 2001. 574 с.
7 Карп М.В. Налоговый менеджмент: Учебник для вузов. – М.: YUNITI-DANA, 2001. – 39 с.
8 Барулин С.В., Макрушин А.В., Тимошенко В.А Налоговая политика России. – Саратов: Сателлит, 2004. – с.24-25.
9 Едронова В.Н., Мамыкина Н.Н. Сущность и элементы налоговой политики // Финансы и кредит. – 2005. – №5. – с. 38.
10 Т.Р. Валинуров. Сущность налоговой политики государства и содержание налогового механизма. Приложение к журналу «Современные наукоемкие технологии» №1 2010.
11 Жўраев А.С., Сафаров Ғ.А., Мейлиев О. – Солиқ назарияси: Ўқув қўлланма. Тошкент Молия институти, 2017. – 181 б.

"Soliq siyosati strategiyasida muayyan uzoqroq muddatga mo'ljallangan soliqqa oid iqtisodiy munosabatlarni asosiy yo'nalishlari va chora-tadbirlari ifodalanadi. Bu esa o'z navbatida ilmiy asoslangan soliq konsepsiyasi bilan bevosita bog'liqdir"[12]	Jo'rayev A.S., Safarov G'.A., Meyliyev O.R.	Soliq nazariyasi: O'quv qo'llanma. Toshkent Moliya instituti, 2017. – 181 b.
"Soliq siyosati deganda soliq yuki va soliq bazasi orasida ma'lum muvozanatga erishish chora-tadbirlari tushuniladi"[13].	Miryoqub Xaydarov.	Soliq siyosatini takomillashtirishda ijtimoiy hamkorlikning ahamiyati. iqtisod va moliya / ekonomika i finansы 2013, 8.
"Soliq islohotining strategiyasi va taktikasini farqlash zarur. Konsepsiya soliq islohotining maqsad va yo'nalishlarini ko'rsatuvchi, kelajakdagi soliq tizimining parametrlarini tavsiflovchi sof strategik hujjatdir"[14]	Yuliy Yusupov.	Стратегия и тактика налоговой реформы. http://ced.uz/strategiya-i-taktika-nalogovoj-reformy

Endi bevosita soliq siyosati strategiyasi kategoriyasi, tushunchasi va munosabatlarga oid ilmiy tadqiqotlarni tahlil qiladigan bo'lsak, bu borada quyidagi ilmiy tahlillarni qilishga imkon bo'ldi. Bu borada soliq nazariyasi va soliqqa tortish bo'yicha yirik olimlardan biri professor V.G.Panskovning qarashlari anchayin mohiyatga egadir. Ya'ni, ushbu muallifning fikricha, "soliq strategiyasi – uzoq muddatli istiqbolga mo'ljallangan va davlatning ijtimoiy-iqtisodiy strategiyasida belgilab qo'yilgan, keng ko'lamli vazifalarni hal etishni nazarda tutuvchi davlat soliq siyosati yo'nalishidirki, uning ishlab chiqish jarayonida: soliqlar rivojlanishining asosiy tendensiyalari prognoz qilinadi, ulardan foydalanish tushunchalari shakllanadi, soliq munosabatlarini tashkil etish tamoyillarini belgilanadi, ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning asosiy yo'nalishlariga moliyaviy resurslarni jamlashning maqsadli dasturlari ishlab chiqiladi"[15].

Aynan "shunday maqomdagi olimlardan sanalgan I.Mayburov esa, soliq siyosati strategiyasi – ishlab chiqilgan konsepsiyaga muvofiq mamlakat soliq tizimini qurish yoki isloh qilish bilan bog'liq uzoq muddatli vazifalarni hal etishga qaratilgan soliq siyosatining maqsadlari va asosiy yo'nalishlari majmuidir"[16] degan ilmiy yondashuvga ega bo'lsa, o'z navbatida, "Soliq nazariyasi va soliqqa tortish" o'quv qo'llanmasi muallifi S.Sodnomova "o'z ilmiy qarashlarida quyidagicha yondoshadi, ya'ni: kelajakni ko'zlab olib boriladigan soliq siyosati soliq strategiyasi bo'lsa, joriy vaqtdagi maqsadlar ko'zlangan soliq siyosati soliq taktikasi hisoblanadi"[17].

Davlat, korporativ va xususiy iqtisodiy manfaatlarni uyg'unlashtirishga intilishda taktika va strategiya o'zaro bog'liq bo'lib qolishi zarur. Hozirgi vaqtda soliq solishni muvofiqlashtirish uchun hukumat tomonidan qo'llaniladigan taktik manevrlar cheklangan iqtisodiy samara beradi. Bu nafaqat soliq strategiyasini amalga oshirishga to'sqinlik qiladi, balki davlatning umumiy iqtisodiy traektoriyasini ham buzadi. Demak, davlatning soliq strategiyasi iqtisodiy rivojlanish tendensiyalari, obyektiv voqeliklar, jamiyat kayfiyatiga oid prognozlarni hisobga olgan holda puxta ishlab chiqilishi va quyidagi maqsadlarga erishishga qaratilgan bo'lishi kerak. Xususan:

- iqtisodiy – "iqtisodiy o'sishni ta'minlash, ishlab chiqarishning siklik xususiyatini zaiflashtirish, rivojlanishdagi nomutanosiblikni bartaraf etish, inflyatsiya jarayonlarini bartaraf etish;
- daromad o'sishini rag'batlantirish hamda aholi daromadlarining pasayishiga yo'l qo'ymaslik orqali ijtimoiy guruhlar manfaatlariga ko'ra milliy daromadlarni qayta taqsimlanishi;
- fiskal - davlat daromadlarining oshishi;
- xalqaro - boshqa davlatlar bilan iqtisodiy aloqalarni mustahkamlash, to'lov balansi uchun noqulay sharoitlarni bartaraf etish"[18] mazmunidagi ilmiy qarashlarni ilgari suradi.

Xalqaro valyuta fondi ekspertlari K.Silvani va K.Bayerlarning bu boradagi ilmiy qarashlari quyidagicha: "soliq ma'murchiligi strategiyasi – uzoq muddatli soliq ma'murchiligi operatsiyalarining samaradorligini oshirishga qaratilgan tadbirlar sifatida baholanib, mamlakatda soliq uzilishi (to'lanishi kerak bo'lgan va kelib tushgan tushumlar o'rtasidagi farq) hajmi va uni kamaytirish uchun qo'llaniladigan choralar keskinligi asosida tayyorlanishi kerak",[19] deya ta'kidlashgan.

12 Жўраев А.С., Сафаров Ғ.А., Мейлиев О. – Солиқ назарияси: Ўқув қўлланма. Тошкент Молия институти, 2017. – 181 б.
13 Мирёқуб Хайдаров. Солиқ сиёсатини такомиллаштиришда ижтимоий ҳамкорликнинг аҳамияти. иқтисод ва молия / экономика и финансы 2013, 8.
14 Юлий Юсупов Стратегия и тактика налоговой реформы. http://ced.uz/strategiya-i-taktika-nalogovoj-reformy/.
15 Майбуров И.А. Теория и история налогообложения: Учебник для студентов вузов. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2007. С. 435.
16 Майбуров И.А. Теория и история налогообложения: Учебник для студентов вузов. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2007. С. 435.
17 Содномова С.К. Теория и история налогообложения: Учебное пособие. М.; Берлин: Директ-Медиа, 2019 – 179 с.
18 Содномова С.К. Теория и история налогообложения: Учебное пособие. М.; Берлин: Директ-Медиа, 2019 – 179 с.
19 Carlos Silvani and Katherine Baer. Designing a Tax Administration Reform Strategy: Experiences and Guidelines, IMF – 1997. 36 pages.

V.Rostovsev tomonidan “soliq siyosatini budjet siyosati bilan bog‘liq holda ilmiy tadqiqotlar olib borgan tadqiqotlarida fiskal siyosatning nazariy va uslubiy muammolari, soliq-budjet siyosatining ijtimoiy-iqtisodiy yo‘nalishi, budjet va budjetlararo munosabatlarni moliyaviy tartibga solishning fiskal siyosatini hamda fiskal tizimning dinamik muvozanatini ta’minlash, davlatning ijtimoiy yo‘nalishini amalga oshirish vositasi sifatida soliq-budjet siyosatining ijtimoiy-iqtisodiy determinantlarini soliq siyosatiga bog‘liq holda tadqiq qilgan”[20].

O‘z navbatida P. Kovalev esa soliq siyosati bilan bog‘liq ilmiy tadqiqotlari natijasida “soliqqa tortishning turli yondashuv va nazariyalarini qiyoslash asosida iqtisodiy munosabatlarni aks ettirish shakli sifatida soliqning mohiyatini va jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy hayotida davlatning rolini ochib bergan, Rossiya Federatsiyasida soliq islohotini joriy soliq siyosati bilan birgalikda rivojlantirish muammolari va istiqbollarini ko‘rib chiqqan, tadqiqot bosqichda soliq ma’muriyatchiligi jarayonlarini o‘rgangan, soliq organlarini modernizatsiya qilish doirasida soliq ma’muriyatchiligi tizimini isloh qilish yo‘nalishlarini belgilab bergan, yuridik shaxslarning mulk solig‘i, qimor o‘yinlari solig‘i misolida hududiy soliq tizimlarining soliq ma’muriyatchiligini tahlil qilgan, soliq siyosati va soliq ma’muriyatchiligini takomillashtirishning mumkin bo‘lgan asosiy yo‘nalishlarini aniqlab bergan”[21].

Tadqiqot ishimizning hajmi va paragraflarning hajmining reglamentidan kelib chiqqan holda soliq siyosati va strategiyasiga oid ilmiy qarashlarning xorijiy olimlar bo‘yicha tahlilini umumlashtirgan holda bu boradagi mahalliy olimlarning yondashuvlarimizni keltirib o‘tishni lozim deb hisoblaymiz. Bu muammo doirasida ilmiy tadqiqotlar olib borgan yana bir olim “Yu.Lapinning fikricha”[22], “soliq tizimini rivojlantirishning hozirgi bosqichida siyosat hali moliyaviy inqirozning salbiy oqibatlariga va soliq to‘lovchilarning majburiy soliq to‘lovlarini to‘lashdan bo‘yin tovlashining o‘sishiga qarshi turishga qodir emas, insofsiz soliq to‘lovchilarning soliq to‘lashdan bo‘yin tovlashiga qarshi kurashish chora-tadbirlarini ishlab chiqish va amalga oshirish soliq siyosatining dolzarb masalalaridan biri bo‘lishi kerak”[23]. Ushbu tadqiqotchi o‘zlarining ilmiy izlanishlari davomida davlat boshqaruvi sohasidagi soliq siyosatining konseptual asoslari, maqsadlari va alohida funksiyalarini o‘z ichiga olgan chuqur nazariy tahlil qildi. Ular soliq siyosatini shakllantirish, uni shakllantirish va amalga oshirishga yordam beruvchi instrumental mexanizmlarni yanada mustahkamlash va turkumlashtirish uchun zarur bo‘lgan tashkiliy va uslubiy asoslarni sinchkovlik bilan belgilab berdilar. Bundan tashqari, ularning keng qamrovli izlanishlari soliq siyosatini amalga oshirishning asosini tashkil etuvchi murakkab mexanizmni ochib berdi va uning tarkibiy qismlari o‘rtasidagi o‘zaro ta’sirni har tomonlama tushunish imkonini berdi. Keyinchalik ular soliq siyosatining eng muhim yo‘nalishlarini aniqlashning asosiy tamoyillarini o‘rganib, soliq yukini murakkab baholashni chuqur o‘rgandilar.

Ta’kidlash lozimki, bu boradagi tahlillarimiz shuni ko‘rsatadiki, aynan bu boradagi yaxlit yondashuvlar professor A.Jo‘rayev boshchiligida tayyorlangan “Soliq nazariyasi” nomli o‘quv qo‘llanma mualliflari tomonidan keltirilgan. Ushbu mualliflarning ilmiy qarashlariga ko‘ra, “soliq siyosati — bu iqtisodiy siyosatning ajralmas bir qismi bo‘lib, davlatning muayyan davrda aniq maqsadlarga qaratilgan soliq sohasidagi faoliyatidir. U tarkiban soliqlarni joriy etish, soliqqa oid huquqiy baza yaratish, joriy etilgan soliqlar va soliqsiz to‘lovlarni amaliyotda ishlash mexanizmini shakllantirish va samaradorligini oshirishga qaratilgan davlatning tegishli vakolatli organlari tomonidan kompleks tarzda olib boriladigan chora-tadbirlar yig‘indisidir” [24]. Bundan tashqari, ushbu mualliflar soliq siyosatidagi konsepsiya haqida fikr bildirishgan va uni “soliq konsepsiyasi – bu soliqlarni yo‘nalishlarini aniq ilmiy asoslangan holda amalga oshirish g‘oyalarining yaxlitligidir, soliq siyosati strategiyasi-muayyan uzoqroq muddatga mo‘ljallangan soliqqa oid iqtisodiy munosabatlarni asosiy yo‘nalishlari va chora-tadbirlari bo‘lib, o‘z navbatida ilmiy asoslangan soliq konsepsiyasi bilan bevosita bog‘liqdir, soliq siyosati taktikasi esa belgilangan soliq siyosati strategiyasi ijrosini ta’minlovchi, tez-tez o‘zgarib turuvchi sayi-harakatlarni bildiradi, ya’ni qisqa muddatli va kichik masshtabli moliyaviy chora-tadbirlarni hal qilishga qaratilgan yo‘nalishlar majmuasi – soliq siyosati taktikasi sifatida qaraladi”[25].

Respublikamiz iqtisodchi olimlaridan yana biri professor Q.Yahyoyev soliq siyosatiga ta’rif berar ekan, quyidagi fikrlarni aytib o‘tadi: “Soliq siyosati davlatning soliq sohasidagi barcha tadbirlarini rejalashtirish, qonun, farmon va qarorlar ijrosini ta’minlash hamda uni tashkil qilishdagi ishlab chiqilgan chora-tadbirlar yig‘indisidir”[26].

20 Ростовцев Вячеслав Вячеславович. Бюджетно-налоговая политика Российской Федерации 08 00 10 — Финансы, денежное обращение и кредит Автореферат на соискание ученой степени кандидата экономических наук. Орел — 2008.

21 Ковалев Петр Иванович. Экономические и административные формы реализации налоговой политики. Специальности: 08.00.05 — экономика и управление народным хозяйством (макроэкономика) 08.00.10 —финансы, денежное обращение и кредит. Автореферат. Диссертации на соискание ученой степени кандидата экономических наук..Ростов-на-Дону — 2006.

22 ЛАПИН Юрий Владимирович. Формирование и реализация налоговой политики в России. Специальность: 08.00.10 - «Финансы, денежное обращение и кредит». Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата экономических наук. Саратов – 2013. С.5.

23 ЛАПИН Юрий Владимирович. Формирование и реализация налоговой политики в России. Специальность: 08.00.10 — «Финансы, денежное обращение и кредит». Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата экономических наук. Саратов – 2013. С.3.

24 Жўраев А.С., Сафаров Ғ.А., Мейлиев О.Р. Солиқ назарияси: Ўқув қўлланма. Тошкент Молия институти, 2017. – 181 б.

25 O‘sha manba. 184 b.

26 Яҳёев Қ. Солиққа тортиш назарияси ва амалиёти. –Т. 2003. 28-бет.

Professor J.Zaynalovning fikricha, "Soliq siyosati davlatning soliq munosabatlari doirasidagi farmon, qonun va qarorlari ijrosini ta'minlash hamda uni tashkil qilish uchun ishlab chiqilgan chora-tadbirlar, faoliyatlarining tub yig'indisidir"[27].

Dotsent M.Haydarov esa, soliq siyosatiga oid ilmiy qarashlarini, "davlatning soliq siyosati bir-biriga qarama-qarshi va raqobatdosh bo'lgan masalalarni hal qilishga qaratiladi. Ya'ni, bir tomondan, iqtisodiyotni rivojlantirish, davlat tomonidan ijtimoiy boshqaruv va infratuzilmaviy loyihalar amalga oshirilishi uchun davlat budjetiga soliqlar yig'iladi, boshqa tomondan, haddan tashqari katta miqdorda soliq stavkalarini o'rnatish, ya'ni soliq yukining o'sishi erkin iqtisodiy taraqqiyotga salbiy ta'sir ko'rsatadi",[28] deb ifodalash bilan bir qatorda "soliq siyosati deganda soliq yuki va soliq bazasi orasida ma'lum muvozanatga erishish chora-tadbirlari tushuniladi. Soliq yukining eng oddiy tushunchasi uni soliq stavkalariga tenglashtirish hisoblanadi. Vaholanki, ba'zi hollarda soliq ma'murchiligi ham soliq yuki sifatida baholanadi",[29] degan ilmiy ta'rifni keltiradi. Muallif, shuningdek, soliq siyosatining to'g'ri yo'li (taktikasi) soliqqa tortish orqali jamiyat ehtiyojlarini qondirish uchun zarur bo'lgan moliyaviy resurslarni egallashni nazarda tutadi. Shu bilan birga, haddan tashqari og'ir soliq yukining oldini olish choralarini ko'rish zarur. Soliqlarning imtiyozlari va og'irligini miqdoriy jihatdan baholash juda qiyin ish. Bundan kelib chiqadigan xulosa shuki, optimal soliq turlari va ularning miqdorini belgilash global miqyosdagi eng murakkab muammolardan biri hisoblanadi. Amaliyotchi iqtisodchi olim Yu.Yusupov esa, o'z ilmiy maqolalarida "soliq islohotining strategiyasi va taktikasini farqlash zarur. Konsepsiya soliq islohotining maqsad va yo'nalishlarini ko'rsatuvchi, kelajakdagi soliq tizimining parametrlarini tavsiflovchi sof strategik hujjatdir. Unda soliq islohotining bosqichlari va muddatlari ko'rsatilmagan"[30] degan ilmiy g'oyani bildirgan holda, uning qarashlarida soliq siyosatini islohot sifatida qaraydi va strategiyani kelajak hujjati sifatida baholaydi. Soliq siyosati strategiyasida muhim taktik yo'nalishlar belgilab berilgan bo'lsada, soliq islohotlarini soliq siyosatining ajralmas tarkibiy qismi sifatida baholash uslubiy jihatdan asossizdir. Aksincha, bu islohotlar soliq siyosatini amalga oshirish doirasida amalga oshiriladigan oraliq taktik harakatlar sifatida qaralishi kerak. Ular soliq siyosatida belgilangan strategik maqsadlarni amalga oshirish uchun vosita bo'lib xizmat qiladi va muayyan muddat va bosqichlarga moslashtiriladi. Bu shuni ta'kidlaydiki, soliq siyosati bo'yicha ko'plab akademik istiqbollar umumiy ma'noda mavjud bo'lsada, soliq siyosati strategiyasiga alohida e'tibor qaratilayotgan nisbatan kam. Bu kamchilik qisman soliq siyosati strategiyalarini ishlab chiqishning murakkabligi bilan bog'liq. Bundan tashqari, soliq siyosati strategiyasini ishlab chiqish mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish strategiyalari bilan yaqindan uyg'unlikni taqozo etadi, bu esa keng qamrovli tadqiqot ishlari bilan izchil va mazmunli bog'lanishni talab qiladi. Oxir oqibat, soliq siyosati strategiyasini mustaqil ishlab chiqish to'liq emasligicha qolmoqda, bu esa samaradorlikni oshirish va maqsadlarni amalga oshirishga qaratilgan taktik yo'nalishlarni aniq va har tomonlama qabul qilish zarurligini ta'kidlaydi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Soliq siyosati hamda uning strategiyasiga oid ilmiy tadqiqotlar tahliliy sharhi bo'yicha mulohazalarimizni yakunlar ekanmiz bir qator ilmiy xulosalarni chiqarish mumkin:

Har bir hodisa, xoh u iqtisodiy, ijtimoiy yoki siyosiy sohalarga taalluqli bo'lsin, asosan ijtimoiy-iqtisodiy asoslardan kelib chiqadi. Xuddi shunday, tadqiqotimizning asosiy nuqtasi bo'lgan soliq siyosati ham o'zining chuqur ildizlarini turli ijtimoiy-iqtisodiy asoslarda topadi. Davlat soliq siyosatining iqtisodiy va ijtimoiy asoslari jamiyatning turli qatlamlari, xususan, ishlab chiqarish va noishlab chiqarish tarmoqlari o'rtasida muvozanatni saqlash imperatividan kelib chiqadi. Muvozanatga intilish yana bir asosiy shartni – milliy daromadni teng taqsimlash zaruriyatini keltirib chiqaradi. Binobarin, turli markazlashgan pul mexanizmlarini o'rnatish zaruratga aylanadi.

Moliyaviy resurslarni ushbu markazlashtirilgan pul zaxiralariga yo'naltirishning hal qiluvchi zarurati soliqlar va boshqa majburiy yig'imlarni amalga oshirishni taqozo etadi, chunki davlatning iqtisodiy o'rnini bosuvchisi yo'q. Ushbu majburiy badallarni undirish soliq to'lovchi sifatida faoliyat yurituvchi jamiyat a'zolaridan ularni undirish tartibi va mexanizmlarini tartibga solishni talab qiladi. Iqtisodiy o'zaro munosabatlarning ushbu murakkab va keng tarmog'i "soliq siyosati" atamasi bilan qisqacha ifodasidir.

Bundan tashqari, milliy iqtisodiyotda ishlab chiqaruvchilar va davlatning moliyaviy rekvizitlarini sinxronlashtirish imperativi kabi ichki jarayonlar kuchga kiradi. Qolaversa, davlat zimmasiga yuklangan iqtisodiy vazifalarni bajarish uchun moliyaviy mexanizmlar zarur. Ushbu jamoaviy o'lchovlar davlatning soliq siyosatining bajarilishini nazorat qiladi, strategik maqsadlarni belgilash va ularni keyinchalik amalga oshirishni o'z ichiga

---

27 Зайналов Ж. Солиқлар ва солиққа тортиш. Самарқанд. 2002. 32-бет

28 Мирёқуб Хайдаров. Солиқ сиёсатини такомиллаштиришда ижтимоий ҳамкорликнинг аҳамияти. иқтисод ва молия — экономика и финансы 2013, 8.

29 O'sha manba.

30 Юлий Юсупов. **Стратегия и тактика налоговой реформы**. http://ced.uz/strategiya-i-taktika-nalogovoj-reformy.

oladi. Obyektiv iqtisodiy jarayon sifatida tavsiflangan ushbu kontekstda taktik yoʻnalishlarni ifodalash muhim ahamiyatga ega.

Soliq siyosatining kelib chiqishi moliyaviy munosabatlar bilan chambarchas bogʻliq boʻlib, ushbu moliyaviy dinamikaning markaziy elementini tashkil qiladi. Bundan tashqari, soliq siyosati iqtisodiyotning barqarorlashuvi va oʻsishiga sezilarli taʼsir koʻrsatadi. Iqtisodiy siyosatning kengroq doirasida joylashgan moliya siyosati soliq siyosati, budjet siyosati, soliq-budjet siyosati va soliq-budjet siyosatini oʻz ichiga oladi va siyosat vositalarining koʻp qirrali tarmogʻini tashkil etadi. Soliq siyosati fiskal siyosat bilan uzviy bogʻliqlikni saqlasada, uni ajratib turadigan oʻziga xos xususiyatlarni namoyon etadi. Bundan tashqari, soliq siyosati pul-kredit siyosati bilan simbiotik aloqada boʻlib, inflyatsiya darajasi, soliqlarning pul agregatlarining kattaligi va dinamikasiga taʼsiri va korxonalarning investitsiya siyosatini kuchaytirish uchun kredit resurslarini safarbar qilish kabi fikrlarga taʼsir qiladi. Bu omillar soliq siyosatini ishlab chiqishda izchillik bilan oʻzaro bogʻlangan.

Bozor iqtisodiyoti sharoitida davlat xoʻjalik faoliyatini tartibga solishda hal qiluvchi rol oʻynaydi hamda soliq siyosati oʻzining oldindan belgilangan maqsadlariga erishishning asosiy vositasi sifatida maydonga chiqadi. Amalda soliq siyosati davlat boshqaruvining pul-kredit siyosati hamda narx siyosati kabi boshqa yoʻnalishlari bilan birgalikda mamlakat ijtimoiy-iqtisodiy manzarasining barcha jabhalariga chuqur taʼsir koʻrsatadi. Davlat soliq siyosatining turli iqtisodiy va moliyaviy siyosatlar bilan murakkab oʻzaro bogʻliqligi uning murakkab jarayonlardagi ajralmas rolini taʼkidlaydi. Soliq siyosati boʻyicha koʻplab istiqbollarga qaramay, yuqorida aytib oʻtilganidek, soliq siyosati strategiyasiga nisbatan yondashuvlar kam. Bu boʻshliqni qisman soliq siyosati strategiyasining murakkab tabiati bilan bogʻlash mumkin, bu esa amaliy amalga oshirishda ham, nazariy tushuntirishda ham qiyinchiliklar tugʻdiradi. Shuningdek, soliq siyosati strategiyasini ishlab chiqish mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish strategiyalari bilan puxta muvofiqlashtirishni, mazmunli aloqalarni oʻrnatish uchun chuqur tadqiqotlarni talab qiladi. Bundan tashqari, soliq siyosati strategiyasini ishlab chiqish oʻz-oʻzidan yakuniy nuqta emas; samaradorlikni oshirish va oldindan belgilangan maqsadlarni amalga oshirishga qaratilgan taktik kurslarning aniq va har tomonlama belgilanishi bilan toʻldirilishi kerak. Bu jarayon strategiyani shakllantirish bilan bogʻliq murakkabliklardan ustundir.

Bizningcha, soliq siyosatining mohiyatini anglashda uni tor hamda keng maʼnoda tushunish mumkin. Tor maʼnoda *soliq siyosati deganda soliqlar joriy etish va uni undirishga qaratilgan davlatning faoliyati tushuniladi. Chunki, siyosatning oʻzi davlatning faoliyatini bildiradi*.

Kompleks nuqtayi nazardan, *soliq siyosati davlat faoliyatini oʻz ichiga oladi, oʻzida izchil chora-tadbirlar majmuasini oʻz ichiga oladi. Ushbu chora-tadbirlar soliqlarni joriy etish, ularni undirish mexanizmlarini yaratish va soliq yigʻish jarayonlarini takomillashtirishga qaratilgan boʻlib, ularning barchasi milliy daromadni qayta taqsimlashdan iborat.*

Soliq siyosati strategiyasining birlamchi, oʻzgarmas jihati davlat budjeti va soliq toʻlovchilar manfaatlarini uygʻunlashtirish va uygʻunlashtirishdan iborat. Aksincha, soliq siyosati doirasidagi soliq strategiyasining moslashuvchan jihati soliq toʻlovchilarda soliqqa rioya etish madaniyatini yuksaltirish bilan birga, budjet daromadlarining adolatli shakllantirilishini taʼminlash, tadbirkorlik subyektlariga soliq imtiyozlari va imtiyozlar berish, ularning samaradorligini oshirishga taalluqlidir. Ushbu strategiya soliqlarning ishlab chiqarish jarayonini jonlantirishga taʼsirini oshirish va doimiy ravishda kuchaytirishga qaratilgan.

Soliq siyosatining taktik jihati *soliq siyosatida va uning umumiy strategiyasida belgilangan maqsadlarni amalga oshirishda oʻzaro bogʻliq holda qoʻllaniladigan usullar va vositalarning assortimentini oʻz ichiga oladi. Qisqacha aytganda, bu taktikalar soliq siyosati strategiyasida belgilangan vazifalarni amalga oshirishning amaliy va qulay vositalarini ifodalaydi*.

Foydalanilgan adabiyotlar roʻyxati.

1. Нестеренко Т.Г. (2006) Концепция эффективной бюджетной политики: автореферат к.э.н. – М.: Финансовой академии при Правительстве Российской Федерации, 32 с.
2. Пансков В.Г. Налоги и налогообложение в Российской Федерации: Учебник для вузов. – 7-е изд., доп. и перераб. – М.: МЦФЭР, 2006. – 592 с.
3. Карп М.В. Налоговый менеджмент: Учебник для вузов. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 477 с.
4. Едронова В.Н., Мамыкина Н.Н. Сущность и элементы налоговой политики. // Финансы и кредит.– 2005. – №5. – с. 37-40.
5. Юрій С. І. Бюджетна системи України: Навч. посіб. / С. І. Юрій, Й. М. Бескид.– К.: НІОС, 2000.– С. 46.
6. Орешин В. П. Государственное регулирование национальной эконо-мики (в вопросах и ответах): Учебн. пособ. – М.: ИНФРА-М, 2001.– 124 с.
7. Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодекси. – Тошкент: “Ғафур Ғулом” нашриёт уйи 2020.– 640 б.
8. Солиқ қўмитаси маълумотлари. www.soliq.uz.
9. Ismatov Xolbuta Begmatovichning Soliq siyosati strategiyasini ishlab chiqish va amalga oshirish mexanizmlarini takomillashtirish: (PhD) ilmiy darajasini olish uchun yozilgan diss. avtoreferati. – Toshkent, 2023.

TARAQQIYOT ПРОГРЕСС PROGRESS

Jurnal sayti: https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 6

© Materiallar ko'chirib bosilganda ""Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com
Bot: @iqtisodiyot_77
Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

""Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani Kumushkon ko'chasi, 26-uy.